

**Inatsisartunut ilaasortaq
Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit**

**Angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut pillugit § 36, imm. 1
tunngavialugu apeqquteqaammut akissut.**

29. december 2010
Sagsnr. 2010-043180
Dok. Nr. 534460

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: in@nanoq.gl
www.nanoq.gl

1. Inuit angerlarsimaffeqanngitsut, illunik iserfissaqanngitsut pillugit, paasisutissat annertusarneqarnissaat pissutsinillu nukittorsaanissaq pillugu suliaq sumut killippa?
2. Ullumikkut nunatsinni Namminersorlutik Oqartussat Kommuunillu inisiaataanni attartortittakkani, inuit inigisaminnit anisitaasimasut qassiuppat?
3. Attartortut inigisaminnit anisitaagaangamik, pisortanit qanoq iliuuseqarfigineqartarpat? Qanorlu ikiorserneqartarpat?
4. Nunatsinni inuit angerlarsimaffeqanngitsut (hjemløse) ullumikkut qanoq amerlatigineri ilisimaneqarpa?
5. Nunatsinni inuit angerlarsimaffeqanngitsut, Naalakkersuisuniit qanoq iliuuseqarfiginiarneqarnerlutik?

Asasara Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit

13. december 2010-mi angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut taak-kununngalu suliniutit tunngasut pillugit apeqqutinik arlalinnik nassiusaqarputit. Pissutsit angerlarsimaffeqanngitsunut- aamma iserfissaqanngitsut, minnerunngitsumik angerlar-simaffeqanngitsunut- iserfissaqanngitsunullu meeqqanik pilersugassalinnut tunngasut Naalakkersuisunit annertuumik eqqarsaatersuutigineqarput. Taamaattumik apeqqutinut saqqummiussannut qujanaq, taakkuami pissutissaqalersippaannga siusinnerusukkut, ullumikkullu aammalu siunissami inuaqataasunut taakkununnga suliniutit saqqummiun-neqarnissaannut.

Akissuteqaammut atugassanik Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naa-lakkersuisoqarfimmut siunissami angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut suliniuteqarfiginissaannut ilisimasatigut tunngavissat pillugit ilisimatusarnermut suliniuti-nut tunngatillugu paasisutissanik pissarsiorsimavugut. Taassuma saniatigut aamma Namminersorlutik Oqartussat kommuunillu inissiaataannit anisitsisarnerit allamullu inissii-sarnerit pillugit INI-mut, Iserit-mut aamma Kommune Kujallermut paasisutissanik pis-sarsiorsimavugut.

Apeqqummut 1-mut:

Apeqquteqaatinnut tunngavigisanni innersuussutigaat misissuineq *"Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsut – kommuunini tamani angerlarsimaffeqanngitsut amerlassusaannik naliliineq"*, 2008-mi saqqummersinneqartoq Ilaqutariinnermut aamma Peqqis-sutsimut Naalakkersuisoqarfimmit *"Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsut – kommuunini tamani angerlarsimaffeqanngitsut amerlassusaannik naliliineq"*, -mut misis-suinerup saniatigut angerlarsimaffeqanngitsut ullumikkut eqqornerusumik qasserpiaane-rat pillugu nalunaarusiamik peqartoqanngilaq.

Ilisimasassat pisariaqartitat amerlisarumallugit, tassuunakkullu angerlarsimaffeqanngitunut- aamma ineqanngitsunut suliniutit nukittorsarumallugit, Namminersortut Danmarkimi Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) ilisimatusarnikkut pilersaarusiata assigiinngitsut pillugit suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarfigisimavaat. Taakkua siunertarilluinarpaat ajornartorsiupit annertussusiata suuneratalu qulaajarneqarnissaa kiisalu aamma ajornartorsiummut qaangiiniutissanik nalunaarsuusionerq, assersuutigalugu qulakkeerisussaq inuit namminerisaminnik ineqarnissamik kissaateqanngitsut naammassinnissinnaangitsulluunniit aamma taakkua inissamik naleqquttumik neqeroorfigineqarnissaanik.

Apeqqummut 2-mut:

INI-p, Iserip aamma Kommune Kujallip nalunaarsuusiaat malillugit 2010-mi nuna tamakkerlugu inissianit Namminersortunik- aamma kommuunit pigineqartunit katillugit 219-it anisitaasimapput (attartornermut isumaqatigiissutit). Taakkunangaaniit 138-it allamut inissinneqarsimapput, tassalu anisitaasut 63 pct'i. Soorlu tabel 1-mi atuarneqarsinnaasooq anisitaasimasut amerlassusiata aammalu allamut inissitsisimanerit amerlassusiata illoqarfinni assigiinngitsorujussuuvoq.

Tabel 1: Nuna tamakkerlugu 2010-mi anisitsisimanerit aamma allamut inissiisimanerit (attartornermut isumaqatigiissutit amerlassusiata aallaavigalugu), illoqarfinnut assigiinngitsunut agguarlugit.

Storkommune	By	Udsættelser (antal lejemål)	Genhusninger (antal lejemål)	Genhusninger (pct.)
Kommuneqarfik Sermersooq	Nuuk	19	8	42,1
	Tasillaq	17	15	88,2
	Paamiut	28	11	39,3
	Ittoqqortoormiut	4	4	100
	I alt for storkommunen	68	38	55,9
Qeqqata Kommunia	Manlitsoq	11	7	63,6
	Sisimiut	23	13	56,5
	I alt for storkommunen	34	20	58,8
Qaasuitsup Kommunia	Kangaatsiaq	0	0	0
	Aasiaat	21	10	47,6
	Qasigianguit	3	2	66,7
	Ilulissat	13	3	23,1
	Qeqertarsuaq	3	2	47,6
	Uummannaq	0	0	0
	Upernavik	0	0	0
	Qaanaaq	0	0	0
	I alt for storkommunen	40	17	42,5
	Kommune Kujalleq	Nanortalik	14	13
Qaqortoq		43	37	86
Narsaq		20	13	65
I alt for storkommunen		77	63	81,8
I alt på landsplan		219	138	63

Paasissutissiisut: INI (2010), Iserit (2010) aamma Kommune Kujalleq (2010).

Apeqqummut 3-mut:

Maleruaqusat assigiinngitsut arlallit malillugit kommuunit pisussaatinneqarput angerlarsimaffeqanngitsunik- iserfissaqanngitsunik ikiunissaminut. Taakkunani inuit anerlarsimaffeerussimasut- aamma iserfissaarussimasut ikiorneqarnissaannut periarfissat assigiinngitsut pigineqarput aammalu ingerlarsimaffeqannginnerup iserfissaqannginnerullu pinaveersaartitsissutiginnissaannut iliuusissat pigineqarlutik.

Inuit assigiinngitsunik pissuteqarlutik angerlarsimaffeeruttarnerannut ikiuinissamut tunngatillugu malittareqqusaqarpoq assersuutigalugu kommuunit inissianut isumaginninneq

siunertaralugu atugassanut innersuussisussaataanerak, tak. Inissianik attartortitsisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. maj 2005-imeersoq. Taassuma saniatigut sumiiffinni angerlarsimaffeqanngitsunut- aamma iserfissaqanngitsunut neqerooruteqartoqarsinnaavoq. Assersuutigalugu Nuummi pilersinneqarsimavoq angerlarsimaffeqanngitsunut- aamma iserfissaqanngitsunut oqquisarfik, unnuisinnaanerup saniatigut aamma akeqanngitsunik nerisassanik imeruersaatinillu kiisalu uffartoqarsinnaaneramik atisanillu neqerooruteqartartumik.

Inuit ilaqutariilluunniit angerlarsimaffimminniit anisitaanissaat pinaveersaartinniarlugu, kommuunit pissutsini immikkorluinnaq ittuni malittareqqusanik atuisinnaavoq, assersuutigalugu malittareqqusat aningaasanik isertitanik taakkua sinnerlugit aqutsisinnaanermut periarfissiisut, ilaatigut taaneqarsinnaapput Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq kiisalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 7. maj 2007-imeersoq. Tamanna iliuuserineqarsinnaavoq kommuunip nalilerpagu aningaasanik pissarsisup aningaasaqarnini nammi-neerluni aqussinnaanngikkaa, taamaattumillu tamanna pissutigalugu inissiaateqarfimmut akiligassaqalersimanini pissutigalugu angerlarsimaffeerunnissaminut- -aamma iserfissaarunnissaminut navianartorsiorluni.

Angerlarsimaffeqannginnermi- aamma iserfissaqannginnermi ajornartorsiut immikkuullarissiq tassaavoq angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut meeqqanik pilersuinissamik pisussaaffillit amerlassusiat imaluunniit angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut akornanni amerlassutsimikkut annertussusiat. Meeqqanut anner-tunerusumik annikinnerusumilluunniit angerlarsimaffeqanngitsunut- aamma iserfissaqanngitsunut malittareqqusaqarpoq, tassani kommuunit pisussaaffilerneqarsimallutik meeqqanut tunngatillugu pimoorullugu meeqqat taakkua angajoqqaamik ineqarnikkut atugaat aallaavigalugit puorneqarnissaminut, takkuitsoorneqarnissaminut imaluunniit akornuserneqarnissaminut navianartorsiorinneqartut ornigullutik nakkutilliinissaminik. Meeqqanut angajoqqaamik arlaat ilagalugu qimarnuinniittunut malittareqqusaqarpoq, malittareqqusami tassani kommuunit pisussaaffilerneqarlutik annertunerusumik nakkuti-liinissaminik, tak. Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq.

Apeqqummut 4-mut:

Misissuinnermi *"Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsut – kommuunini tamani angerlarsimaffeqanngitsut amerlassusaannik nalliineq"*-mi ilaatigut nalilerneqarsimavoq inuit 514-nit miss., taakkua amerlaqatigaat innuttaaqataasut katillutik 0,9 pct. angerlarsimaffeqanngitsuusut- aamma iserfissaqanngitsuusut.

Taakkua angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut affaat oqaatiginearsinnaapput angerlarsimaffeqanngikkallartuusutut- imlt. iserfissaqanngikkallartuusutut, tassani amerlanertigut pissutaasarluni inissiamik attartugassamik pissarsisinnaannginneq. Angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut affaat oqaatigineqarsinnaapput sivirusunerusumik angerlarsimaffeqanngitsutut- iserfissaqanngitsutullu, tassani amerlanertigut pissutaaneq ajorluni inissiamik attartugassamik pissarsisinnaannginneq, kisiannillu pissutaasarlutik isumaginninnikkut inuttullu annertuumik ajornartorsiuteqarneq.

Taakkua saniatigut misissuinnermi aamma saqqummerpoq nunap immikkoortuini anner-toorujussuarmik assigiinngissuteqartoqartoq angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfis-

saqanngitsut amerlassusaat katitigaanerallu eqqarsaatigalugit. Taamaalluni annertoo-
rujussuarmik assigiinngissuteqarpoq soorlu ukioqqortussutsimi, suliffissaqarnermut at-
tuumassuteqarnermi, isertitatigut tunngavigisani (suliffeqanngitsuusimagaanni), inuussu-
tissarsiutitigut (suliffeqarsimagaanni), atornerluinermik ajornartorsiuteqaraanni, suaas-
sutsikkut, inuttut inissisimanermi, meeqqanik pilersuisussaasimagaanni il.il..

Taamaakkaluartorli kisitsisit naatsorsuinikkut anguneqarsimasut annertuumik nalorninar-
tortaqrput, taamaattumillu aamma misissuinermi angerlarsimaffeqanngitsut- aamma
iserfissaqanngitsut amerlassusiannik katitigaanerannillu kisitsisit inerniliunneqarsimasut
nalorninartullutik. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq misissuinermi periuseq atorne-
qarsimasoq, tassunga ilanngullugit angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngit-
sut kikkuunerannik nassuiaaneq kiisalu anerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissa-
qanngitsut pillugit paasissutissat amigaatigineqarneri.

Taamaattumik angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut pillugit ajornartor-
summik misissuineq tamakkiisuunngilaq iterngalu tikillugu misissuinerunani, akerlianilli
tassaalluni kommuunini suliamik ingerlatallit ullumikkorpiaq pissutsit qanoq ittuunerannik
paasinninnerisa assilialiarineqarnerat. Taamaakkaluartorli tamatuma annikinneruler-
sinngilaa angerlarsimaffeqanngitsunut- aamma iserfissaqanngitsunut tunngatillugu ilisi-
masat aamma suliniutigineqartut tamatigut pitsanngoriartorttittuarnissaat..

Apeqqummut 5-mut:

Soorlu allaaserineqareersoq Namminersortut ilisimatusarnikkut pilersaarutit assigiinngit-
sut aallartereerpaat, angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut siunissami
suliniarfigineqarnerannut tunngatillugu ilisimasassanik tunngavissioinnissamik siunerta-
qartut. Suliniutit taakkua naatsorsuutigineqarput angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iser-
fissaqanngitsut ikilisarneqarnissaannut ikiorsiiffigineqarnissaannullu tunniussaqaarumaar-
tut, ilaatigut "inissianik immikkuullarissunik" taaneqartartunik pisariaqartitsinerup qaan-
gerneqarnissaannut, imaappoq inissiat inunnut inissamik pisariaqartitsisunut, ullumikkulli
inissianut pigineqareersunut inissinneqarsinnaanngitsunut, naatsorsuussat.

Inissianik immikkorluinnaq pisariaqartitsinerup naammassineqareeraluartoq piffinni arla-
lissuarni ingerlanneqalereersimalluni inissianik pigineqareersunik nalinginnaanerusumik
amerlisaaneq, inissianut nalinginnaasunut initaarniarluni utaqqsarnerup sivirusianik
sivikillisaanissaq siunertaralugu. Tamannalu suliaq Naalakkersuisut immikkut isiginiaga-
raat. Naatsorsuutigineqarpoq aamma angerlarsimaffeqanngitsut- iserfissaqanngitsullu
amerlassusiisa ikilisarneqarnissaannut tamanna ikiuteqataassooq.

Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu angerlarsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngit-
sut ikilisaanissap piumasaqaatigaa nunatsinni atugarissaarnikkut aaqqissuussinerit an-
nertunerusumik pitsanngorsarneqarnissaat. Taamaattuminguna aamma Naalakkersui-
sut suliniuteqarnerisigut, suliniutit assigiinngitsut aallarnerneqarsimasut, malittarisassa-
nik, suleriutsinik assigisaannillu aaqqissuussinerit nalilersueqqinnerillu ilaatigut anger-
larsimaffeqanngitsut- aamma iserfissaqanngitsut suliniarfigineqarnerannut sunniuteqar-
sinnaasut.

Pivusorsiornerusumik oqaatigineqarsinnaapput suliniutit soorlu Nunap immikkoortuini
Ineriartortitsinerimut suleriutsit, Akileraartarnermut- aamma Atugarissaarnermut kommis-
sioni aamma Meeqqanut- aamma Inuusuttunut suleriutsit. Taakkununnga aallaaviuvoq

atugarissaarnikkut aqqissuussaanita pitsanngorsarnissaannik anguniagaqarneq. Tasani ilaatigut siunertarineqarpoq sivisuumik suliffissaaleqisut aamma siusinaartumik pensionisiallit ikilisarneqarnissaat isumaginninnikkut suliffissaqartitsiniarnikkullu aalajangersimanerusumik siunertaqarluta nutaanik suliniuteqarnitsigut. Tamanna aamma siunissaq ungasinnerusoq isigalugu naatsorsuutigineqarpoq angerlarsimaffeqanngitsunut aamma iserfissaqanngitsunut iluaqutaajumaartoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Maliina Abelsen